

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 232/2012-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. augusta 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti A. M., Ž., zastúpenej advokátom Mgr. L. K., Ž., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 95/2003, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 95/2003 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 95/2003 konal bez zbytočných prietáhov.

3. A. M. priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť A. M. trovy konania v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu Mgr. L. K., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2012 doručená sťažnosť A. M., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 95/2003.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Poukazujem týmto na porušenie môjho základného práva podľa čl. 48, ods. 2. Ústavy SR v konaní pred Okresným súdom v Žiline pod sp. zn. 27C/95/2003. K tomu uvádzam: Uvedené konanie začalo žalobou, ktorú som podala dňa 28. 5. 2003 a v ktorej je odporcom Slovenská republika, ktorú v konaní zastupuje Ú. a jedná sa v nej o náhradu škody vo výške 71 922.- Sk, spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zák. č. 58/69 Zb. ...

Po podaní žaloby Okresný súd v Žiline na žiadosť navrhovateľky vydal platobný rozkaz zn. 27C/03-10 z 10. 6. 2003, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľke požadovanú sumu a tiež úrok z omeškania vo výške 13 % z istiny od dňa 14. 12. 2002. ...

Prvé pojednávanie vo veci súd nariadil na deň 7. 12. 2004. Ešte pred pojednávaním som písomne poukázala na nedostatky podaného odporu, o. i. podpísaného anonymne. Môj zástupca navrhol na pojednávaní odpor odmietnuť, keďže nemá zákonné náležitosti. Pani sudkyňa však tento návrh, ani ďalšie podávané z mojej strany nevzala do úvahy. Na podaní

námietku zaujatosti vyzval ma súd zaplatiť 500.- Sk, hoci celé konanie z mojej strany je od súdnych poplatkov oslobodené. Ďalšie pojednávanie súd nariadil na deň 25. 1. 2005, bez rozhodnutia, a tretie na deň 7. 10. 2005, no následne ho zrušil a to bez uvedenia dôvodu. To už boli zjavné prejavy o bezdôvodných priet'ahoch v konaní. Pokračovali tým, že ďalšie pojednávanie súd nariadil až na deň 19. 1. 2006, no aj to bolo odročené na neurčito. Až po uplynutí ďalších troch rokov nariadil súd pojednávanie, pričom sa vecou ani nezaoberal, ako prikazuje zákon, p. sudkyňa jednoducho a svojvoľne zmenila osobu odporcu a na tejto zmene založila zamietavý rozsudok. Na moje odvolanie krajský súd zamietavý rozsudok zrušil (9 Co/215/2009 zo 17. 12. 2010). Po uplynutí viac ako pol roka bez nariadenia pojednávania, podala som dňa 29. 7. 2011 predsedovi okresného súdu sťažnosť pre zbytočné priet'ahy v konaní, na čo som dňa 24. 8. 2011 dostala odpoveď s uistením, že príslušný zákonný sudca vo veci rozhodne v mesiaci november 2011. Odvtedy však nebolo ani len nariadené pojednávanie.“

Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že „konanie trvá 8 rokov a 8 mesiacov bez rozhodnutia v ňom...“.

Keďže napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené ani napriek sťažnosti sťažovateľky na priet'ahy doručenej okresnému súdu 29. júla 2011, uznajúc ju zo strany okresného súdu za dôvodnú, sťažovateľka sa domáha, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v tomto konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ďalej sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, a tiež, aby jej priznal finančné zadosťučinenie v sume 4 840 € a úhradu trov konania.

Sťažovateľka požiadala aj o ustanovenie advokáta. Vzhľadom na prijatie zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších

predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov ústavný súd informoval sťažovateľku o tom, že o poskytnutie právnej pomoci má požiadať Centrum právnej pomoci. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka predložila ústavnému súdu splnomocnenie pre advokáta Mgr. L. K.

Ústavný súd sťažnosť po predbežnom prerokovaní 3. mája 2012 prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa k sťažnosti a k jej prijatiu vyjadril. Vo vyjadrení predsedu okresného súdu sa uvádza:

„Vo veci ústavnej sťažnosti A. M. Vám predkladáme vyjadrenie sudcu a spisový materiál sp. zn. 27C/95/2003.

Oznamujem Vám, že vyjadrenie sudcu považujte aj za stanovisko predsedu okresného súdu.

Okresný súd Žilina súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti“.

Konajúci sudca sa k veci vyjadril takto:

«Vec som prevzal v stave vysokej zaťaženia súdneho oddelenia v období odchodu dvoch sudkýň odchádzajúcich na súd vyššieho stupňa, s následkom zhoršenej „skladby“ vecí v oddelení, keď staršie veci sú neskončené z rôznych prekážok konania včítane skutkovej zložitosti. Na tunajšom súde prebehla od 18. 10. 2010 do 27. 4. 2011 revízia Krajským súdom v Žiline, so závermi rôzneho charakteru, ktoré nasvedčujú predpokladom vzniku prieťahov v súdnych konaniach z objektívnych dôvodov. Tunajšie súdne oddelenie navyše trpelo personálnou nestabilitou, včítane neprítomnej vyššej súdnej úradníčky od marca do októbra 2011.

Predmetom tohto sporu je návrh na náhradu škody proti Slovenskej Republike vzniknutej tak, že príslušný štátny orgán - Okresný súd v Liptovskom Svätom Mikuláši a jeho právny nástupca, sa dopustil nesprávneho úradného postupu, keď nevykonal zápisu

kúpno-predajnej zmluvy pod Čd 1273/38 z 09. 04. 1938 do pozemkovej knihy, vl. č. 109. Toto sa mala navrhovateľka dozvedieť v súvislosti s tým, že notárka odmietla zaradiť do dedičstva vymedzený predmet konania v konaní v dedičskej veci po poručiťelke M. J., rod. Č., nar..., naposledy bytom Ž., zomr..., vedenom pred Okresným súdom v Liptovskom Mikuláši pod zn. D 2484/93, D/not/286/94. Uvedeným nesprávnym úradným postupom, o ktorom sa navrhovateľka dozvedela dňa 13. 07. 2001, mala vzniknúť škoda, za ktorú je zodpovedný štát podľa § 28 a § 29 zák. č. 58/1969 Zb. z. Žiadosťou zo dňa 03. 11. 2002 mala navrhovateľka žiadať Slovenskú Republiku zaplatiť náhradu takto vzniknutej škody vo výške 71.922,- Sk (sedemdesiatjedentisiedeväťstodvadsaťdva korún slovenských), ako súčinu výmery pozemku prislúchajúcej k vlastníckemu podielu a ceny za m² podľa § 11 ods. 3 a podľa § 11 ods. 6 písm. b/ zák. č. 64/97 Z. z. 13.203 m² x 3,- Sk/m² + 10.771 m² x 3,- Sk/m², (čo v podobe svojej predchádzajúcej výzvy štátnemu orgánu navrhovateľka ani na výzvu súdu nedoložila), no ministerstvo na jej žiadosť neodpovedalo, ani požadovanú náhradu nezaplatilo, preto sa svojho práva domáha touto žalobou. Tunajší spor nie je vecou pracovnou, o výživné ani ochrany osobnosti.

Vo veci samej bolo rozhodnuté (JUDr. S.) rozsudkom OS ZA 27C/95/2003-167 zo dňa 24. 2. 2009, ktorá žalobu zamietla ťažiskovo z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, keď žalovaný Ú., konajúci ako orgán štátu, nie je právnym nástupcom intabulačných súdov, ktoré boli povinné vykonávali zápisy do pozemkovej knihy v čase datovania zmluvy z r. 1938. Už vydaný rozsudok tunajšieho súdu bol zrušený uznesením Krajského súdu Žilina č. k. 9 Co 215/2009 zo dňa 17. 12. 2009 z alibistických zmätočných dôvodov, keď ukladá prvostupňovému súdu si ujasniť, činnosťou ktorého orgánu mala byť spôsobená škoda, osobitne či nie notárom v označenom dedičskom konaní, hoci podľa povahy veci v spore o náhradu škody toto musí byť skutkovo vymedzene samotným žalobcom ako skutková náležitosť návrhu na začatie konania. Inak povedané, aj z fakticky sa prekrývajúceho skutkového stavu môžu byť vymedzené rôzne skutkové odôvodnenia rôznych žalôb o náhradu škody, keď rôzne subjekty môžu byť zodpovedné za vznik škody vždy jednotlivo zo svojho správania. Zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu nevyplýva riadne vymedzenie, v čom by skutkový stav bol nedostatočne zistený podľa § 221 ods. h) OSP, odvolací súd iba formálne vyžaduje doplnenie úvah, tobôž aby sa odvolací súd odvinul z dokazovania navrhnutého účastníkmi a iba mimoriadne pomenoval potrebu

doplnenia dokazovania z iniciatívy súdu, pričom nebol vecne daný ani iný dôvod zrušenia prvostupňového rozsudku podľa účelu celého zákonného ustanovenia § 221 OSP. Takáto alibistická činnosť odvolacieho súdu automaticky znehodnocuje štádium konania na odvolacom súde a podieľa sa na vzniku prietahov formálne plynutím času opätovne na prvostupňovom súde aj v ďalších starších veciach.

Špecifikom sporu je správanie navrhovateľky namietajúce postup predchádzajúcich sudkýň, spojený s podaním trestného oznámenia proti pôvodnej sudkyňi JUDr. S., kvôli čomu samotnému bola JUDr. S. z rozhodovania veci vylúčená a voči JUDr. S., ktorá bola napokon vylúčená tiež. Po vylúčení sudkyne po primeranom naštudovaní veci som vytyčil termín pojednávania na 25. 6. 2012.»

Právny zástupca sťažovateľky na vyjadrenie okresného súd reagoval takto:

«K uvedenému vyjadreniu zaujímame nasledovné stanovisko. Máme zato, že všeobecné súdy sa nemôžu zbavovať svojej zodpovednosti za porušovanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov dôvodmi vysokej zaťaženia. Tento záver vyplýva aj zo stabilnej judikatúry Ústavného súdu SR. Ostatné dôvody uvedené vo vyjadrení OS Žilina takisto nemôžu obstáť, keďže sa týkajú samotnej prejednávanej veci a nevyplývajú z nich, že by sa jednalo o skutkovo alebo právne zložitú vec. Považujeme za neprípustné, aby prvostupňový súd hodnotil zrušujúce uznesenie Krajského súdu Žilina v predmetnej veci ako „alibistické a zmätočné“. Trváme na tom, že podaná sťažnosť je dôvodná.

Týmto Vám zároveň oznamujeme, že na ústnom pojednávaní vo veci netrváme.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 27 C 95/2003 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Dňa 28. mája 2003 sťažovateľka osobne doručila okresnému súdu žalobu o náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) v sume 71 922 Sk. Za žalovaného označila Slovenskú republiku, zastúpenú Ú.

Okresný súd platobným rozkazom č. k. 27 C 95/2003-10 z 10. júna 2003 uložil žalovanému (odporcovi) zaplatiť sťažovateľke požadovanú sumu aj s 13 % úrokom z omeškania od 14. decembra 2002 do zaplatenia.

Dňa 1. júla 2003 podal žalovaný proti platobnému rozkazu odpor.

V období od 1. júla 2003 do 7. decembra 2004 okresný súd vo veci priebežne konal; zabezpečoval podklady pre svoje rozhodnutie.

Dňa 7. decembra 2004 sa konalo prvé pojednávanie [zúčastnil sa na ňom za sťažovateľku jej splnomocnený zástupca (jej manžel), ako aj právny zástupca odporkyne (Slovenskej republiky)]. Pojednávanie bolo odročené na 25. január 2005 na účely predloženia dokladov.

Dňa 25. januára 2005 sa uskutočnilo v poradí druhé pojednávanie, na ktorom bolo dokazovanie vyhlásené za skončené a bolo odročené na 28. január 2005 na účely vyhlásenia rozsudku.

Na pojednávaní nariadenom na 28. január 2005 bol okresný súd oboznámený s podaním splnomocneného zástupcu sťažovateľky z 26. januára 2005 doručeným okresnému súdu tento deň, v ktorom sťažovateľka vzniesla námietky zaujatosti proti zákonnej sudkyňi a súčasne oznámila, že podala na ňu trestné oznámenie. V nadväznosti na uvedené okresný súd odročil pojednávanie na neurčito na účely rozhodnutia o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou.

Opatrením predsedu okresného súdu zo 7. júla 2005 bola vec vedená pod sp. zn. 27 C 95/2003 pridelená náhodným výberom inému sudcovi okresného súdu, pretože pôvodná zákonná sudkyňa oznámila skutočnosť, pre ktorú je vo veci vylúčená.

Dňa 19. januára 2006 sa vo veci konalo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely rozhodnutia o prednesenom procesnom návrhu splnomocneného zástupcu sťažovateľky, aby okresný súd toto konanie prerušil do právoplatného skončenia veci

vedenej okresným súdom pod sp. zn. 31 C 19/2006 (ide o konanie o rozhodovaní o návrhu na určenie právoplatnosti vydaného platobného rozkazu).

Vec vedená okresným súdom pod sp. zn. 31 C 19/2006 bola 3. marca 2006 postúpená Okresnému súdu Martin v nadväznosti na uznesenie Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 NcC 4/2006-6. Konanie vedené Okresným súdom Martin pod sp. zn. 8 C 55/2006 bolo prerušené do právoplatného rozhodnutia právnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 27 C 95/2003, pretože v predmetnom konaní sa riešila prejudiciálna otázka relevantná na konanie vedené Okresným súdom Martin pod sp. zn. 8 C 55/2006 (toto konanie bolo právoplatne skončené 2. júla 2008, keď krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 8 C 55/2006-89 zo 4. septembra 2007).

Dňa 24. februára 2009 okresný súd uskutočnil vo veci ďalšie pojednávanie, na ktorom bol vynesenej rozsudok, ktorým okresný súd žalobu sťažovateľky zamietol.

Dňa 9. apríla 2009 sa sťažovateľka proti rozsudku odvolala.

Dňa 17. decembra 2009 krajský súd na pojednávaní uznesením sp. zn. 9 Co/215/2009 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie na vyhodnotenie skutkových skutočností, vykonaných dôkazov a vyvodenie právnych záverov v súlade s obsahom spisu a zisteným skutkovým stavom.

Dňa 23. apríla 2010 okresný súd uznesením uložil sťažovateľke zaplatiť súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti proti zákonnej sudkyňi. Sťažovateľka sa proti uzneseniu o uložení tejto povinnosti odvolala (doručeným okresnému súdu 17. mája 2010).

Krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co/199/2010 z 24. júna 2010 uznesenie okresného súdu č. k. 27 C 95/2003-200 z 23. apríla 2010 zrušil a uznesením sp. zn. 10 NcC/19/2010 z 24. júna 2010 rozhodol, že namietaná zákonná sudkyňa je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 27 C 95/2003.

Dňa 25. júna 2012 okresný súd uskutočnil pojednávanie vo veci samej, na ktorom vyhlásil dokazovanie za skončené a bol vyhlásený rozsudok, ktorým žalobu zamietol.

Ústavný súd na okresnom súdu zistil, že rozsudok okresného súdu z 25. júna 2012 bol obidvom účastníkom konania doručený 1. augusta 2012 a obidvom účastníkom dňom doručenia začala plynúť lehota na podanie odvolania.

Ústavný súd poukazuje na to, že o podanej sťažnosti sťažovateľky na zbytočné priesťahy podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

27 C 95/2003 doručenej ústavnému súdu 14. mája 2010 už raz rozhodoval. Uznesením č. k. I. ÚS 222/2010-5 z 9. júna 2010 ju odmietol pre neprípustnosť z dôvodu nepodania sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou okrem iného domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania

postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, zo sťažnosti, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o žalobe o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. Ústavný súd zastáva názor, že vec nie je právne zložitá; tento typ konania je štandardnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a v tejto súvislosti možno poukázať na dostatok ich stabilizovanej judikatúry. Ústavný súd pripúšťa určitú mieru právnej a faktickej zložitosti spočívajúcej v rozsahu zisťovania skutkových okolností v časových dimenziách zasahujúcich až do roku 1938 a v tejto súvislosti v potrebe zohľadnenia vtedy platných a účinných právnych predpisov, rovnako aj v potrebe zohľadniť súvislosti namietaného konania s inými konaniami uskutočňovanými na iných všeobecných súdoch (na Okresnom súde Martin a na krajskom súde). Táto skutočnosť však nemohla mať vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania okresného súdu v trvaní takmer deväť rokov. Vzhľadom na to, že predmetom konania je rozhodovanie o žalobe o náhradu škody

spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánom verejnej moci, podľa názoru ústavného súdu nemožno ospravedlniť doterajšiu dĺžku konania okresného súdu.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, bolo správanie s'ťažovateľky ako účastníčky namietaného konania. Ústavný súd konštatuje, že s'ťažovateľka využívala v namietanom konaní procesné opatrenia, ktoré mala k dispozícii podľa procesnoprávnych predpisov a ktoré vzhľadom na uvedené nemožno pripísať na jej ťarchu, aj keď uplatňovaním námietok zaujatosti a v nadväznosti na to zmenou zákonných sudcov došlo k predĺženiu konania, pretože novo ustanovení zákonní sudcovia museli naštudovať celú vec s'ťažovateľky, čo si vyžadovalo určitý čas. Táto skutočnosť však nebola takej intenzity, aby zásadným spôsobom ovplyvnila doterajšiu dĺžku namietaného konania.

3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v posudzovanom konaní. Okrem zistenia dlhších období neodôvodnenej nečinnosti, ktoré zistil, bol podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu v preskúmanom konaní aj neefektívny. Nasvedčuje tomu skutočnosť, že rozsudok okresného súdu z 24. februára 2009 krajský súd zrušil z dôvodu procesných chýb okresného súdu. Ústavný súd v nadväznosti na to pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa s'ťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09, IV. ÚS 486/2011).

Na vrub okresnému súdu však nemôžu ísť obdobia, počas ktorých bola vec na krajskom súde, ako aj na Okresnom súde Martin z dôvodu súvisiaceho konania.

Pokiaľ okresný súd, resp. zákonný sudca vo svojom vyjadrení argumentoval okrem iného aj vysokým počtom pridelených vecí, „skladbou“ vecí v oddelení, ktorého je súčasťou (ich náročnosťou), ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť

konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 95/2003 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom a konanie pred okresným súdom v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti nebolo ešte právoplatne skončené (účastníkom konania plynie lehota na podanie odvolania), prikázal okresnému súdu, aby konal vo veci bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 840 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázala najmä na to, že v dôsledku zbytočných prieťahov v konaní trpí obavami, že sa nedomôže spravodlivosti a rozhodnutia v danej veci, pocitmi nespravodlivosti a stresmi, ktoré tento stav vyvoláva v celej jej rodine.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, ako aj na záver o nečinnosti a neefektívnosti jeho postupu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie v právnej veci sťažovateľky nebolo ani po takmer 9 rokoch od jeho začatia do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 500 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom Mgr. L. K., Ž. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 269,58 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet Mgr. L. K. (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. augusta 2012